

Fra sojakager til lægemidler

Lægemiddelstyrelsen blev oprettet i 1997, men opgaverne har rødder, der ligger mere end 400 år tilbage i tiden.

I sommeren 2003 flyttede Lægemiddelstyrelsen ind i den gamle Sojakagefabrik, der i 1900-tallet udgjorde selve hjertet af Islands Brygge.

I de gamle fabriksbygninger forenes historien på fornem vis med ny arkitektur og moderne materialer, og vi, der arbejder på stedet, nyder dagligt dette møde mellem gammelt og nyt.

Jytte Lyngvig
Direktør
Lægemiddelstyrelsen

Lægemiddelstyrelsen arbejder for, at effektive og sikre sundhedsprodukter – lægemidler, medicinsk udstyr og nye terapiformer – er til rådighed for samfundet, og vi fremmer, at produkterne bliver brugt rigtigt.

Læs mere om Lægemiddelstyrelsen på www.laegemiddelstyrelsen.dk

Samtlige højloftede rum i Lægemiddelstyrelsen er belyst med LP Charisma – en pendel udviklet specielt til denne type rum af PLH Arkitekter A/S.

Havnestad er en ny bydel, der med sine 220.000 m² er særdeles attraktivt beliggende midt i København. En stor del af områdets nyankomne erhvervsvirksomheder og boliger er indrettet i tidligere industribygninger.

Havnestad – en ny bydel i København

Siden 2001 har Islands Brygge gennemgået en rivende udvikling, og en ny bydel, Havnestad, har rejst sig som en Fugl Fønix af asken fra resterne af de nedslidte, dunstende skrog af udslidte industribygninger. Hovedparten af bygningerne tilhørte den tidligere Sojakagefabrik, som før hen omgav området med forladthed og tristesse, og mange kan sikkert stadig genkalde sig den karakteristiske sødlige lugt fra Sojakagefabrikken. Lugten omgav hele kvarteret, da fabrikken endnu producerede og var en udpræget gene, der dengang gjorde Islands Brygge-kvarteret mindre attraktivt – i alt fald for folk med sarte næser.

De tider er et overstået kapitel, og hele området omkring Islands Brygge har udviklet sig til et spændende kvarter, der oven i købet er begunstiget med en central beliggenhed midt i København: Herfra er der kun godt 15 minutters gang til Rådhuspladsen og fem minutter til Islands Brygge Metrostation. Bydelen fremtræder nu med en blanding af mange ældre boliger og diverse butikker mod nord, nye boliger og kontorbygninger mod syd samt Islands Brygge Syd, som er ved at være omdannet fra nedlagt industri til nye bygninger. Den vestlige del tegnes af havneløbet med havneparken og dens grønne arealer, hvor man både finder Bryggens Kulturhus og et velbesøgt badeanlæg.

Det var ØK der, som ejer af Dansk Sojakage Industri, i

første omgang lå inde med det store areal i den sydlige del af bryggen, da »Sojakagens« produktion ophørte i 1991. Pga. de generelt afmattede tider og uklarhed om omfanget af forurening med blandt andet kviksølv og nikkel og deraf følgende oprensning af arealerne, lå området i mange år nærmest øde hen, indtil en samlet plan for området var udfærdiget. Planen indeholdt dels en lokalplan fra Københavns Kommune, dels en konkret plan udarbejdet af ØK i samarbejde med entreprenørfirmaet NCC. Planen forudsatte, at en samlet udvikling af området skulle være selvfinansierende, og oprensningen skulle derfor betales gennem grundsalg.

Masterplanen for det 220.000 m² store område, som blev udlagt med 50 % boliger og 50 % erhverv (sidenhen ændret til 70 % boliger og 30 % erhverv), blev udarbejdet af PLH Arkitekter A/S. De vandt Byplanprisen i 2003 for deres visionære projekt, sammen med ØK, Københavns Kommune og beboerne på Islands Brygge.

Salget af grundene gik stærkere, end man havde turdet kalkulere med. Flere entreprenørvirksomheder så mulighederne i den blandede bolig- og erhvervsbydel med central beliggenhed. Med medvind fra de generelt bedre tider for byggebranchen i ryggen meldte der sig hurtigt købere til de oprensede grunde, og ved udgangen af 2001 var samtlige byggegrunde solgt – adskillige år før beregnet.

Udgivet af Lægemiddelstyrelsen, oktober 2010. Litografi: Rumfang. Tryk: Kailow Graphic A/S.

Lægemiddelstyrelsens domicil på Islands Brygge

Fra gammelt industrianlæg til åbent arbejdsmiljø

Med stor respekt og følsomhed over for den oprindelige bygning blev den tidligere Sojakagefabrik på Islands Brygge i 2002-2003 ombygget og forvandlet til en velfungerende og moderne arbejdsplads.

Allerede ved ankomsten til den tidligere Sojakagefabrik bliver man betaget af det flotte sammenstød mellem gammelt og nyt, som arkitekterne har formået at skabe i det gamle industrianlæg. Lige siden Aktieselskabet Det Østasiatiske Kompagni (ØK) grundlagde Sojakagefabrikken i 1909, har den spillet en markant rolle for bydelen Islands Brygge i København – arkitektonisk og økonomisk. Det var en fabrik med flere tusinde arbejdspladser.

Oprindeligt importerede fabrikken

sojabønner helt fra Manchuriet til brug for olieudvinding og kvægfoder. Senere udvidede man produktionen til også at omfatte olier, udvundet af kokos, raps og høfrø, der blev anvendt til blandt andet mad-, sæbe-, og stearinfremstilling.

Efter en nedgangsperiode på cirka 10 år lukkede fabrikken i 1991, men 10 år senere – i 2001 – blev en ny æra indledt på den gamle fabrik.

Den startede faktisk allerede i 2000, hvor nogle af bygningerne i anlægget

blev overtaget af Sjælsø Gruppen, der ønskede at bevare, hvad bevares kunne, i genopbygningen til erhvervslejemål. Sjælsø Gruppen samarbejdede med PLH Arkitekter A/S, der med stor følsomhed og kreativitet restaurerede og omdannede maskinsale, kraftværk, kedelrum og produktionslokaler til kontorarealer, og føjede nye bygninger til, hvor det var nødvendigt.

Sojakagefabrikken kom blandt andet til at rumme Lægemiddelstyrelsens domicil på 12.000 m².

Køkkenet i Lægemedelstyrelsen er placeret i en kubeformet kasse med vægge af glas. Den fritstående ståltrappe leder op til et dæk, hvor der er indrettet møderum.

I Lægemedelstyrelsens kantine genspejles farverne i loftet af gulvets egetræsparket med indlagte striber i en mørkere træsort. Nanna Ditzel har tegnet stolene i rummet.

Foto: Anders Sune Berg

For arkitekterne var det en spændende opgave at ombygge de gamle industribygninger. Det skyldes blandt andet, at Lægemedelstyrelsen helt fra begyndelsen var interesseret i at udforme bygninger på basis af ideer om fleksible kontorarealer og arbejdsformer.

Det skulle bidrage til at opløse fastlåste organisatoriske mønstre, som ofte eksisterer i større organisationer og virksomheder. Derudover skulle det bidrage til en mere projektorienteret proces, hvor teams kan samarbejde i fleksible projektområder på tværs af afdelinger.

Ideerne blev blandt andet realiseret gennem brug af åbne arbejdsmiljøer med synlighed og dynamik til at fremme den interne kommunikation

– i kombination med en række studie- og møderumsfaciliteter med mulighed for at arbejde uforstyrret.

Også selve bygningerne var en arkitektonisk udfordring. »Det var en fantastisk oplevelse at komme ind i de gamle, næsten udbombede bygninger, som stort set kun var en skal,« fortæller Rikke Haugård Sejersén, der, som arkitekt hos PLH Arkitekter A/S, fra begyndelsen var med til at renovere bygningerne. »Der lå vand på gulvet, og vinduer og søjler i det høje rum spejlede sig med en hel katedrallignende effekt. Det var meget inspirerende.«

Hele arbejdsgruppen tog på studietur til Holland, hvor de studerede de hollandske modernister som Rem Koolhaas og Willem Jan Neutelings.

De danske arkitekter var især imponerede over de hollandske arkitekters æstetiske holdning i forhold til bygningernes oprindelige materialekarakter.

Direkte inspireret heraf udarbejdede tegnestuen et forslag, hvor bygningernes eksisterende materialer i sig selv skulle være den udsmykning, som underbyggede stedets specielle atmosfære og også tilføjede kontormiljøet en uformel, afslappet stemning. De nye bygningsdele, som indgik i projektet, havde den samme uprætentøse, industrielle karakter.

I Lægemedelstyrelsen har man så vidt muligt bibeholdt de karakteristiske elementer, der stammer fra bygningens æra som sojakagefabrik. Blandt andet har man bevaret de gamle betonsilorør, der engang ledte kullene ned i kedlerne. Rørene bidrager nu skulpturelt til kontorindretningen.

Oven over Lægemedelstyrelsens kantine finder man et uformelt, cirkulært møderum.

Lægemedelstyrelsen har til huse i Sojakagefabrikkens tidligere kraftanlæg og kedelcentral, og også her er de store, højloftede rum udnyttet til fællesfaciliteter.

Kantinen er indrettet i kraftanlæggets maskinsal, som er en smukt proportioneret hal med en tagkonstruktion i stål, der spænder over 18 meter. Murværket står hvidmalet og er gennemskåret af flotte, meterhøje, buede vinduer. I kontrast hertil fremstår både de nedhængte ventilationskanaler og de oprindelige stålspær sortlakerede med en baggrund af naturfarvede savsmuldsplader, der isolerer det skrå loftsareal.

Farverne i loftet genspejles af gulvets egetræsparket med indlagte striber i en mørkere træsort – et lag af finhed,

som tilføjer nogle flotte farver og materialemæssige kontraster. Midt i rummet brydes det store volumen af en kubeformet kasse, hvori kantinekøkkenet er indrettet; i væggene er der indsat store glaspazier, som med en elegant virkning veksler mellem mat-slebne og klare glasstriber.

En fritstående ståltrappe leder op til et dæk, hvorfra der er frit udsyn til kantinen. Her er der indrettet møderum – ét stort rum lige over køkkenet og to mindre cirkulære rum, der helt uprætentøst foregiver at være formet i bølgepap.

Generelt forsøgte man i hele komplekset at bevare så mange reminiscenser fra de gamle industribygninger som muligt. I Lægemedelstyrelsen har man blandt andet bevaret de karak-

teristiske, gamle silorør i beton, som førhen ledte kullene ned i kedlerne. Med deres kæmpemæssige, dragtformede facon tilfører de kontorlokalerne nogle spændende, skulpturelle effekter.